

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
доцент _____ Ігор ГЕРУШ
“ 06 ” _____ 2021 р.

**ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни**

«ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ ТА СУЧАСНІ НАПРЯМКИ ПСИХОЛОГІЇ»

Галузь знань 22 Охорона здоров'я
(код і назва галузі знань)

Спеціальність 225 Медична психологія
(код і назва спеціальності)

Освітній ступінь магістр
(магістр, бакалавр, молодший бакалавр)

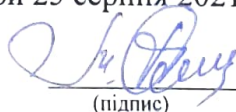
Курс навчання 1

Форма навчання денна
(денна, заочна, дистанційна)

Кафедра психології та філософії
(назва кафедри)

Схвалено на методичній нараді кафедри 25 серпня 2021 року (протокол № 1).

В. о. завідувача кафедри, доц.

(підпис)

(Марина ТИМОФІЄВА)

Схвалено предметною методичною комісією з суспільних та гуманітарних дисциплін
31 серпня 2021 року (протокол № 1).

Голова предметної методичної
комісії, доц.

(підпис)

(Ніна ЗОРІЙ)

Чернівці – 2021

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	Психології та філософії
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Любіна Любов Анатоліївна – старший викладач, кандидат психологічних наук liubina.liubov@bsmu.edu.ua Зорій Ніна Іванівна – доцент кафедри психології та філософії, кандидат філософських наук zoryj@bsmu.edu.ua
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/psihologiyi-ta-filosofiyi/
Веб-сайт кафедри	https://sites.google.com/a/bsmu.edu.ua/pssoc/
E-mail	psychology@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці, вул. Героїв Майдану, 3, поверх 2
Контактний телефон	+38 (0372) 52-63-37

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	нормативна
Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин	90
Лекції	10
Семінарські заняття	20
Самостійна робота	60
Вид заключного контролю	залік

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Історія психології та сучасні напрямки психології – галузь психологічних знань, що вивчає розвиток психіки і знань про неї в історичному і логічному аспектах з акцентом на першому із них.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-u-vdnzu-bukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukcziya-shhodo-oczinyuvannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);
- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);
- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибіркового дисципліни (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyz_vybirkovi_dyscypliny_2020.pdf);

- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovir-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
філософія	загальна психологія
історія	психологія особистості
соціологія	медична психологія
біологія	соціальна психологія
	експериментальна психологія та психодіагностика

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1. Мета викладання навчальної дисципліни – засвоєння загальних закономірностей, тенденцій та хронології становлення і розвитку наукових психологічних знань в контексті загальної історії науки, процесу історичних змін основних категорій психології, її принципів та провідних методологічних підходів; загальної логіки та хронології становлення основних напрямків психології в контексті сучасного розвитку психологічних знань і консультативних підходів; вироблення критичного, недогматичного погляду на різні психологічні теорії, вміння визначати сутнісні відмінності підходів у сучасних напрямках психології.

6.2. Завдання: навчити здійснювати порівняльний аналіз різних наукових підходів, шкіл та течій, що існували у різні історичні періоди розвитку психологічної науки; навчити визначати умови та закономірності становлення психології як самостійної науки;

обґрунтовувати витоки тих чи інших психологічних категорій та понять; навчити визначати культурно-історичний контекст зародження тих чи інших напрямків психології та наукових теорій; навчити обґрунтовувати доцільність застосування тих чи інших методів психології; навчити визначати вплив історичних наукових поглядів на розвиток сучасного психологічного знання.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

інтегральна:

здатність розв'язувати складні задачі і проблеми медичної психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні (ЗК):

ЗК 2. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професії.

ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел із застосуванням інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані та фахові рішення.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК 12. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

фахові компетентності спеціальності (ФК):

ФК 1. Здатність до збирання та критичного опрацювання, аналізу та узагальнення медичної та психологічної інформації з різних джерел.

ФК 14. Здатність до здійснення психоосвітньої роботи серед населення та медичних працівників.

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

8.1. Знати: особливості становлення та розвитку основних напрямків психології, їх еволюцію; конкретні психологічні теорії та факти; наукові школи, їх принципи, погляди окремих науковців на проблему психічного; біографії засновників психологічних напрямків; тактики та стратегії різних напрямків психології, закони та способи комунікативної поведінки; основні сучасні напрямки психології ХХ ст.; зв'язок сучасних напрямків психології з іншими науками.

8.2. Уміти: вільно оперувати понятійно-категоріальним апаратом сучасної психології; визначати культурно-історичний контекст зародження психологічних теорій; інтерпретувати витоки психоаналітичної теорії; аналізувати основні етапи розвитку фундаментальних напрямків психології ХХ ст.; характеризувати етапи становлення напрямків психології в процесі історичного розвитку науки; аналізувати умови та закономірності появи нових напрямків психології; аналізувати зв'язок сучасних напрямків психології з іншими науками (філософією, соціологією, медициною); аналізувати значення біографії засновників психологічних напрямків на розвиток їх теорій; здійснювати порівняльний аналіз основних сучасних напрямків психології ХХ ст.

8.3. Демонструвати:

- здатність розрізняти індивідуальні особливості психічних процесів;

- здатність розуміти психологічні механізми, явища, процеси та розкривати їх прояв в різних галузях та напрямках психології;
- здатність нести відповідальність за вибір та тактику способу комунікації.

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин (3 кредити ЄКТС) – 1 модуль «Історія психології та сучасні напрямки психології», який складається з трьох змістових модулів.

Змістовий модуль 1. Вступ до історії психології. Розвиток психологічної думки у межах філософії та природознавства

Тема 1. Предмет та завдання історії психології. Зародження психологічної думки у стародавньому світі

Історія психології: її предмет і специфіка як науки. Наукова парадигма й історія науки. Стадії розвитку науки. Персоналістична та натуралістична концепції історії науки. Предмет та завдання історії психології. Методи історії психології. Функції історії психології. Теоретична реконструкція, опис і критичний аналіз наукових систем минулого, конкретних програм отримання, обґрунтування і систематизації психологічного знання як основний метод історії психології. Біографічний та автобіографічний методи. Способи представлення історико-наукового знання. Принципи історико-психологічного аналізу. Основні періоди розвитку історії психології у XX столітті. Донаукові уявлення про психіку. Зародження психологічної думки в Стародавньому Світі. Психологічні ідеї у філософсько-релігійних школах Китаю та Індії.

Тема 2. Становлення психологічної думки у період античності

Уявлення про природу психічного в античній психології. Проблема взаємозв'язку душі і тіла. Сократ і нове поняття про душу. Душа як форма організації тіла, здатного до життя у філософсько-природничій концепції Аристотеля. Систематика психологічної проблематики в працях Аристотеля. Філософські ідеї Платона як основа сучасних психологічних знань. Розвиток психологічних учень в елліністичний період (Епікур, Лукрецій Кар). Психологічні погляди стоїків та епікурейців. Розвиток учення про темперамент Галеном. Внесок античних мислителів у розвиток уявлень про природу психічного.

Тема 3. Розвиток психологічних ідей в епоху Середньовіччя та Відродження

Вчення Августина як перехідний етап від античності до середньовічного християнського світогляду. Джерела розвитку медичної психології та арабська філософія. Схоластика. Психологічні ідеї у філософських течіях середньовічної Європи. Томізм Фоми Аквінського: абсолютизація інтроспекції та божественної істини. Номіналізм та реалізм. Розвиток психології в епоху Відродження. Принцип титанізму в психології західноєвропейського Відродження. Психологія в платонівській Академії у Флоренції. Людина як природна істота, ствердження творчої особистості (Леонардо да Вінчі). Внесок Леонардо да Вінчі у розвиток психології сприймання. Зародження цілісного погляду на природу психіки.

Тема 4. Розвиток психологічної думки у XVII ст. – поч. XIX ст.

Ідеали науки Нового часу. Ф Бекон: особливості пізнання та функції душі. Розвиток психологічної думки у XVII столітті. Внесок Рене Декарта у розвиток наукових поглядів на природу психічного. Зародження психології свідомості. Філософсько-психологічна система Р. Декарта. Проблема дуалізму душі і тіла. Зародження асоціативної психології (Т. Гоббс, Дж. Локк). Сенсуалізм та теорія “чистої дошки” Дж. Локка. Монадний спосіб буття психічного (Г. Лейбніц). Вчення про перцепцію та апперцепцію. Цілісність природи та людини, вчення про емоції у філософсько-психологічній системі Б. Спінози. Становлення асоціативної психології у XVIII ст. Асоціативна психологія Д. Гартлі. Ментальна хімія Дж. Мілля. Еволюційна теорія в психології (Г. Спенсер, Ч. Дарвін). Натуралізм Ж.-Ж. Руссо. Психологія чистого і практичного розуму у вченні І. Канта. Становлення емпіричного напрямку у французькій психології XVIII ст. Становлення німецької емпіричної психології у

першій половині XIX ст. Розвиток асоціативної психології у XIX ст. Психологічні погляди І. Гербарта.

Змістовий модуль 2. Виокремлення психології в самостійну науку. Розвиток експериментальної психології в Європі в XIX – XX ст.

Тема 5. Становлення психології як самостійної науки. Розвиток психологічних знань у концепціях психології свідомості.

Інтроспективний напрямок у психології. Зародження експериментальної психології в другій половині XIX ст. Внесок В. Вундта та Г. Еббінгауза у розвиток експериментальної психології. Розвиток психологічної думки у межах «психології свідомості». Психологія як наука про безпосередній досвід В. Вундта. Структурна психологія Е. Тітченера. Ф. Brentano: психологія як вивчення інтенційних актів. Внесок вюрцбургської школи у дослідження психології мислення. Теорія «безобразного мислення». Функціональна психологія, прагматизм та психологія свідомості В. Джемса. Внесок В. Джемса у розвиток психології особистості. Теорія емоцій Джемса-Ланге. Медичний напрямок у психології кін. XIX ст. Французька психіатрична школа (Ф. Месмер, Ж. Шарко, Дж. Брейд). Відкриття у галузі анатомії та фізіології центральної нервової системи. Типології Е. Кречмера, У. Шелдона. Джерела психоаналізу. Функціональна теорія Дж. Дьюї. Теорія інстинктів В. Мак Доугалла. Криза психології свідомості.

Тема 6. Розвиток психології в Україні. Становлення вітчизняної психологічної науки.

Природничо-наукова орієнтація в психології. Розвиток експериментальної психології. Психологія розвитку дитини П. Блонського. Культурно-історична теорія Л. Виготського. Діяльнісний підхід у психології. Теорія установки Д. Узнадзе. Психологія в системі людинознавства (Б. Ананьєв). Психіка людини і світ (С. Рубінштейн). Наукова школа Г. Костюка та її розвиток у сучасній українській психологічній науці. Теорія вчинку В. Роменця. Генетична психологія та проблеми психічного розвитку особистості С. Максименка.

Тема 7. Становлення нових напрямів в психології кін. XIX ст. – поч. XX ст.

Філософсько-психологічні погляди Ф. Ніцше. Ірраціоналізм А. Шопенгауера, Е. Гартмана. Інтуїтивізм А. Бергсона. Патологічна теорія геніальності Ч. Ламброзо. Проблема вибору в екзистенціальній філософії С. Кіркегора. Розуміюча психологія В. Дільтея. Основи психоаналізу. Зародження біхевіоризму та гештальтпсихології. Генетична психологія Ж. Піаже. Психологія колективної свідомості Е. Дюркгейма. Психологія колективних уявлень Л. Леві-Брюля.

Змістовий модуль 3. Сучасні напрямки психології XX ст.

Тема 8. Загальна характеристика класичного психоаналізу З. Фрейда.

Біографічний нарис життя З. Фрейда. Основні положення та поняття психоаналізу (метод лікування, метод пізнання людини, прикладний аналіз). Основні етапи розвитку психоаналізу. Топографічна модель свідомості. Структурна модель особистості: ід, его, суперего. Інстинкти, катексис, антикатексис, поняття опору. Конфлікт між неусвідомлюваними бажаннями та свідомістю. Теорія З. Фрейда як базова теорія етапів становлення людини. Основні етапи розвитку особистості: психосексуальні стадії – оральна, анальна, фалічна, латентна, генітальна. Типи характерів за фіксаційними ознаками певних фаз розвитку. Едипів комплекс. Теорія мотивації З. Фрейда. Типи тривоги: невротична, моральна тривога. Поняття про захисні механізми психіки: витіснення, заміщення, проекція, проєктивна ідентифікація, раціоналізація, регресія, реактивне утворення, інтелектуалізація, моралізаторство, сублімація, креативність, гумор. Компенсація, гіперкомпенсація. Трансфер (позитивний, негативний). Методи роботи у психоаналізі: тлумачення сновидінь, вільних асоціацій, аналіз опору, помилкових дій. Вплив психоаналізу на психологію, психотерапію та на філософію, культурологію, соціологію, загалом на культурну ситуацію XX століття.

Тема 9. Неофрейдизм та Его-психологія А. Фрейд.

Еволюція психоаналізу. Неофрейдизм та психологія особистості. Его-психологія А. Фройд як результат переосмислення психоаналізу. Его-психологія і захисні механізми поведінки. Розвиток особистості за К. Хорні. Невротична особистість та базальна тривога за К. Хорні. Теорії особистості Г. Олпорта та Г. Мюррея. Біографічний нарис життя Е. Еріксона. Ідентичність особистості за Е. Еріксоном. Епігенетичний принцип. Розвиток особистості: психосоціальні стадії. Неопсихоаналіз М. Кляйн. Теорія об'єктних відносин. М. Кляйн, Л. Ференці, М. Балінт – основоположники теорії про вплив на формування особистості досвіду стосунків з найближчими людьми. І. Біон: концепція «контейнеру та змісту». Поняття первинного, вторинного нарцисизму. Біографічний нарис життя Г. Саллівена. Структура особистості: динамізми, Я-система. Психодрама Дж. Морено.

Тема 10. Розвиток психоаналізу в аналітичній психології К. Юнга та індивідуальній психології А. Адлера

Суть розбіжностей у поглядах З. Фройда та К. Юнга. Поняття колективного несвідомого. Структура особистості: Его, Персона, Аніма, Анімус, Самість. Поняття про архетипи. Логічне та інтуїтивне мислення за К. Юнгом. Психологічні типи особистості. Екстраверсія та інтроверсія. Ектопсихічні та ендопсихічні функції. Раціональність та ірраціональність. Асоціативний метод дослідження несвідомого. Основні принципи індивідуальної психології А. Адлера. Індивідуум як єдине ціле. Життя як активне намагання досягнути мети. Індивідуум як творче ціле. Соціальна приналежність індивіда. Індивідуальна суб'єктивність. Відчуття неповноцінності та компенсація. Компенсація та її види. Комплекс неповноцінності. Стиль життя (прототип, план) та «соціальний інтерес» за А. Адлером. Несприятливі ситуації дитинства, що стимулюють розвиток помилкового стилю життя. Порядок народження дітей у сім'ї та психологічні характеристики дітей. Погляди А. Адлера на причини неврозів. Методи індивідуальної психології. Метод ранніх дитячих спогадів – його переваги та обмеження.

Тема 11. Поведінковий напрямок психології. Біхевіоризм Дж. Уотсона. Необіхевіоризм.

Ситуація в науці, що сприяла зародженню біхевіоризму. Коннекціонізм Е. Торндайка. Характеристика дослідів Е. Торндайка. Принцип спроб і помилок. Закони научіння за Е. Торндайком. Основні ідеї радикального біхевіоризму Дж. Уотсона. Сутність програми біхевіоризму. Поведінка як предмет психології. Досліди з обумовленням тривоги. Методи біхевіоризму. Еволюція біхевіоризму. Необіхевіоризм – Е. Толмен та поняття проміжної змінної. Когнітивна теорія научіння Е. Толмена. Оперантний біхевіоризм Б. Скіннера. Поняття оперантної поведінки. Вербальна поведінка за Б. Скіннером. Режими підкріплення. Умовне підкріплення. Контроль поведінки через аверсивні стимули: покарання, негативне підкріплення. Програмоване навчання. Техніки та прийоми поведінкового напрямку: жетонна система, систематична десенсибілізація, прогресивна м'язова релаксація, прийом «повені».

Тема 12. Когнітивна психологія. Соціально-когнітивний напрямок психології.

Витоки когнітивної психології. Процеси переробки, збереження і використання інформації як предмет дослідження когнітивної психології. Внесок У. Найсера, Дж. Міллера та Дж. Бруннера у розвиток когнітивної психології. Комп'ютерна метафора. Схема як ключове поняття когнітивної психології. Теорія когнітивного дисонансу Л. Фестінгера. Когнітивні стилі особистості. Види когнітивних стилів – полезалежність/полenezалежність, узагальненість категорій, імпульсивність/рефлексивність, стиль концептуалізації. Загальна характеристика соціально-когнітивного напрямку. Основні принципи: взаємний детермінізм поведінки, особистісних факторів, впливу оточення. Теорія соціального научіння А. Бандури і Дж. Роттера. Саморегуляція та пізнання поведінки. Научіння через моделювання. Компоненти научіння через спостереження. Опосередковане підкріплення. Характеристика саморегулювання. Самоефективність. Результати емпіричної перевірки теорії. Техніки застосування. Потенціал поведінки. Цінність підкріплення. Загальна формула прогнозу поведінки. Потреби. Компоненти потреб. Загальна формула прогнозу. Інфернальний, екстернальний локус контролю.

Тема 13. Гуманістична психологія. Теорія 7оогенний7лізації А. Маслоу.

Витоки гуманістичної психології. Основні принципи гуманістичної психології: екзистенціальний погляд на людину, індивід як єдине ціле, творчий потенціал людини. Біографічний нарис життя А. Маслоу. Теорія самоактуалізації А. Маслоу. Мотивація: ієрархія потреб – фізіологічні, потреби у безпеці, потреби у приналежності та любові, потреби самоповаги, потреби самоактуалізації. Дефіцитарна мотивація та мотивація росту. Особливості підходів у роботі представників гуманістичного напрямку. Опитувальник “Особистісної орієнтації”. Основні характеристики само актуалізованої особистості. Шляхи самоактуалізації. Трансперсональна психологія. Психологічні концепції. Концепція Ж. Піаже: стадії розвитку інтелекту. Концепція Л. С. Виготського об теорія вищих психічних функцій.

Тема 14. Клієнтцентрована психологія К. Роджерса.

Біографічний нарис життя К. Роджерса. Погляди Роджерса на природу людини. Теорія особистості К. Роджерса. Терапія, центрована на клієнтові. Принципи клієнт-центрованої психотерапії. Конгруентність та не конгруентність як ключові характеристики особистості. Умови самоактуалізації особистості за Роджерсом. Я-концепція. Розвиток Я-концепції. Поняття досвіду. Психічні розлади та психопатологія: причини виникнення. Повноцінно функціонуюча людина – відкритість переживанню, екзистенціальний образ життя, креативність, свобода, організмична довіра. Техніка Q-сортування. Само прийняття та психологічна адаптація. Практичне застосування: клієнтцентрована терапія. Терапевтичні умови для зміни особистості.

Тема 15. Гештальтпсихологія.

Структуралізм, функціоналізм та гештальтпсихологія. Основні принципи гештальтпсихології. Внесок представників гештальтпсихології у дослідження сприймання. Закономірності виникнення структур при сприйнятті. Закономірності сприймання. Основний метод гештальтпсихології. Інсайт як перехід до нової структури. Теорія продуктивного мислення М. Вертгеймера. Стадії продуктивного творчого процесу. Теорія «поля» К. Левіна. Внесок К. Левіна у розвиток теорії мотивації. Поняття квазіпотреби. Групова динаміка. Закони групової динаміки за К. Левіним. Поняття про гештальт в працях Ф. Перлза. Холістична доктрина. Гомеостаз та рівновага. Роль фрустрації та маніпуляцій. Порухення (переривання) контакту. Погляди на невроз. Зони усвідомлення. Основні методи гештальт-психології. Практичне застосування гештальт-підходу: виявлення фантазій, робота з сновидіннями, правила та ігри. Інсайт як перехід до нової структури.

Тема 16. Екзистенційний напрямок психології.

Екзистенціальна психологія І. Ялома, Р. Мея, Е. Фромма. Основні положення екзистенціального напрямку: буття та не-буття, три форми буття-в-світі. Нормальна та невротична тривога. Нормальна, невротична та екзистенціальна провина. Межові екзистенціальні поняття: смерть, свобода, ізоляція, відсутність сенсу. Екзистенціальна модель механізмів захисту. Види захистів, які пов'язані з смертю, з свободою, ізоляцією, відсутністю сенса. Логотерапія В. Франкла. Свобода волі за В. Франклом. Самотрансценденція. Екзистенціальний вакуум, фрустрація, ноогенний невроз. Парадоксальна інтенція. Фокусування на пошуках сенсу.

Тема 17. Трансактний аналіз Е. Берна.

Короткий біографічний нарис життя Е. Берна. Структурний аналіз Его-станів: Дитина (Природна, Адаптована), Дорослий, Батько (Виховуючий, Контролюючий). Структурування часу: уход, ритуали, діяльність, ігри, інтимність. Типи трансакцій: додаткові, перехресні, приховані. Матриці сценаріїв. Життєві позиції. Застосування егограмм.

Тема 18. Диспозиційний напрямок у психології. Біографічний нарис життя Г. Олпорта. Концепція рис особистості. Характеристика рис. Загальні та індивідуальні риси. Типи індивідуальних диспозицій. Пропріум: розвиток самості. Функціональна автономія. Риси зрілої особистості. Листи Дженні як матеріал контент-аналізу. Метод факторного аналізу. Структурні принципи категорій рис особистості. Ієрархічна модель структури особистості за Г. Айзенком. Екстраверсія-інтроверсія та нейротизм-стабільність.

10. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	Денна форма			
		у тому числі			
		Аудиторні		С.р.	Інд.
Л	С				
1	2	3	4	5	6
Модуль 1. Історія психології та сучасні напрямки психології					
<i>Змістовий модуль 1. Вступ до історії психології. Розвиток психологічної думки у межах філософії та природознавства</i>					
Тема 1. Предмет та завдання історії психології. Зародження психологічної думки у стародавньому світі	2	2			
Тема 2. Становлення психологічної думки у період античності	8		2	6	
Тема 3. Розвиток психологічних ідей в епоху Середньовіччя та Відродження	8		2	6	
Тема 4. Розвиток психологічної думки у XVII ст. – поч. XIX ст.	8		2	6	
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	26	2	6	18	
<i>Змістовий модуль 2. Виокремлення психології в самостійну науку. Розвиток експериментальної психології в Європі в XIX – XX ст.</i>					
Тема 5. Становлення психології як самостійної науки. Розвиток психологічних знань у концепціях психології свідомості	4	2	2		
Тема 6. Розвиток психології в Україні. Становлення вітчизняної психологічної науки	6			6	
Тема 7. Становлення нових напрямів в психології кін. XIX ст. – поч. XX ст.	6			6	
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	16	2	2	12	
<i>Змістовий модуль 3. Сучасні напрямки психології XX ст.</i>					
Тема 8. Загальна характеристика класичного психоаналізу З. Фрейда	4	2	2		
Тема 9. Неофрейдизм та Его-психологія А. Фройда	8		2	6	
Тема 10. Розвиток психоаналізу в аналітичній психології К. Юнга та індивідуальній психології А. Адлера	4	2	2		
Тема 11. Поведінковий напрямок психології. Біхевіоризм Дж. Уотсона. Необіхевіоризм	2		2		
Тема 12. Когнітивна психологія. Соціально-когнітивний напрямок психології	6			6	
Тема 13. Гуманістична психологія. Теорія самоактуалізації А. Маслоу	2	2			
Тема 14. Клієнт-центрована психологія К. Роджерса	2		2		
Тема 15. Гештальтпсихологія	2		2		
Тема 16. Екзистенційний напрямок психології	6			6	
Тема 17. Трансактний аналіз Е. Берна	6			6	
Тема 18. Диспозиційний напрямок у психології	6			6	
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	48	6	12	30	
ВСЬОГО ГОДИН	90	10	20	60	

11. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ п/п	Тема	К-сть годин
МОДУЛЬ 1. ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ ТА СУЧАСНІ НАПРЯМКИ ПСИХОЛОГІЇ		
<i>Змістовий модуль 1. Вступ до історії психології. Розвиток психологічної думки у межах філософії та природознавства</i>		
1.	Предмет та завдання історії психології. Зародження психологічної думки у стародавньому світі	2
<i>Змістовий модуль 2. Виокремлення психології в самостійну науку. Розвиток експериментальної психології в Європі в XIX – XX ст.</i>		
2.	Становлення психології як самостійної науки. Розвиток психологічних знань у концепціях психології свідомості	2
<i>Змістовий модуль 3. Сучасні напрямки психології XX ст.</i>		
3.	Загальна характеристика класичного психоаналізу З. Фрейда	2
4.	Розвиток психоаналізу в аналітичній психології К. Юнга та індивідуальній психології А. Адлера	2
5.	Гуманістична психологія. Теорія самоактуалізації А. Маслоу	2
Всього:		10

12. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Тема	К-сть годин
МОДУЛЬ 1. ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ ТА СУЧАСНІ НАПРЯМКИ ПСИХОЛОГІЇ		
<i>Змістовий модуль 1. Вступ до історії психології. Розвиток психологічної думки у межах філософії та природознавства</i>		
1.	Становлення психологічної думки у період Античності	2
2.	Розвиток психологічних ідей в епоху Середньовіччя та Відродження	2
3.	Розвиток психологічної думки у XVII ст. – поч. XIX ст.	2
<i>Змістовий модуль 2. Виокремлення психології в самостійну науку. Розвиток експериментальної психології в Європі в XIX – XX ст.</i>		
4.	Становлення психології як самостійної науки. Розвиток психологічних знань у концепціях психології свідомості	2
<i>Змістовий модуль 3. Сучасні напрямки психології XX ст.</i>		
5.	Загальна характеристика класичного психоаналізу З. Фрейда	2
6.	Неофрейдизм та Его-психологія А. Фройд	2
7.	Розвиток психоаналізу в аналітичній психології К. Юнга та індивідуальній психології А. Адлера	2
8.	Поведінковий напрямок психології. Біхевіоризм Дж. Уотсона. Необіхевіоризм	2
9.	Клієнт-центрована психологія К. Роджерса	2
10.	Гештальтпсихологія	2
Всього:		20

13. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Тема	Кількість годин
МОДУЛЬ 1. ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ ТА СУЧАСНІ НАПРЯМКИ ПСИХОЛОГІЇ		
<i>Змістовий модуль 1. Вступ до історії психології. Розвиток психологічної думки у межах філософії та природознавства</i>		
1.	Становлення психологічної думки у період Античності	6
2.	Розвиток психологічних ідей в епоху Середньовіччя та Відродження	6
3.	Розвиток психологічної думки у XVII ст. – поч. XIX ст.	6

<i>Змістовий модуль 2. Виокремлення психології в самостійну науку. Розвиток експериментальної психології в Європі в XIX – XX ст.</i>		
4.	Розвиток психології в Україні. Становлення вітчизняної психологічної науки	6
5.	Становлення нових напрямів в психології кін. XIX ст. – поч. XX ст.	6
<i>Змістовий модуль 3. Сучасні напрямки психології XX ст.</i>		
6.	Неофрейдизм та Его-психологія А. Фройд	6
7.	Когнітивна психологія. Соціально-когнітивний напрямок психології	6
8.	Екзистенційний напрямок психології	6
9.	Трансактний аналіз Е. Берна	6
10.	Диспозиційний напрямок у психології	6
Всього:		60

14. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

- Виступи на науковому студентському гуртку.
- Участь у наукових конференціях.
- Публікація доповідей у вигляді тез та статей у періодичній науковій пресі (журнали, збірники наукових праць).
- Виготовлення наочності згідно навчальних програм (таблиці, графологічні схеми семінарських занять).
- Написання рефератів.

15. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

Модуль 1. Історія психології та сучасні напрямки психології

Змістовий модуль 1. Вступ до історії психології. Розвиток психологічної думки у межах філософії та природознавства

1. Історія психології: її предмет і специфіка як науки.
2. Наукова парадигма й історія науки.
3. Стадії розвитку науки.
4. Персоналістична та натуралістична концепції історії науки.
5. Предмет та завдання історії психології.
6. Методи історії психології.
7. Функції історії психології.
8. Теоретична реконструкція, опис і критичний аналіз наукових систем минулого, конкретних програм отримання, обґрунтування і систематизації психологічного знання як основний метод історії психології.
9. Біографічний та автобіографічний методи.
10. Способи представлення історико-наукового знання.
11. Принципи історико-психологічного аналізу.
12. Основні періоди розвитку історії психології у XX столітті.
13. Донаукові уявлення про психіку.
14. Зародження психологічної думки в Стародавньому Світі.
15. Психологічні ідеї у філософсько-релігійних школах Китаю та Індії.
16. Уявлення про природу психічного в античній психології.
17. Проблема взаємозв'язку душі і тіла.
18. Сократ і нове поняття про душу.
19. Душа як форма організації тіла, здатного до життя у філософсько-природничій концепції Аристотеля.
20. Систематика психологічної проблематики в працях Аристотеля.
21. Філософські ідеї Платона як основа сучасних психологічних знань.
22. Розвиток психологічних учень в елліністичний період (Епікур, Лукрецій Кар).
23. Психологічні погляди стоїків та епікурейців.

24. Розвиток учення про темперамент Галеном. Внесок античних мислителів у розвиток уявлень про природу психічного.
25. Вчення Августина як перехідний етап від античності до середньовічного християнського світогляду.
26. Джерела розвитку медичної психології та арабська філософія.
27. Схоластика.
28. Психологічні ідеї у філософських течіях середньовічної Європи.
29. Томізм Фоми Аквінського: абсолютизація інтроспекції та божественної істини.
30. Номіналізм та реалізм.
31. Розвиток психології в епоху Відродження.
32. Принцип титанізму в психології західноєвропейського Відродження.
33. Психологія в платонівській Академії у Флоренції.
34. Людина як природна істота, ствердження творчої особистості (Леонардо да Вінчі).
35. Внесок Леонардо да Вінчі у розвиток психології сприймання.
36. Зародження цілісного погляду на природу психіки.
37. Ідеали науки Нового часу. Ф Бекон: особливості пізнання та функції душі.
38. Розвиток психологічної думки у XVII столітті.
39. Внесок Рене Декарта у розвиток наукових поглядів на природу психічного.
40. Зародження психології свідомості.
41. Філософсько-психологічна система Р. Декарта.
42. Проблема дуалізму душі і тіла.
43. Зародження асоціативної психології (Т. Гоббс, Дж. Локк).
44. Сенсуалізм та теорія “чистої дошки” Дж. Локка.
45. Монадний спосіб буття психічного (Г. Лейбніц).
46. Вчення про перцепцію та аперцепцію.
47. Цілісність природи та людини, вчення про емоції у філософсько-психологічній системі Б. Спінози.
48. Становлення асоціативної психології у XVIII ст.
49. Асоціативна психологія Д. Гартлі.
50. Ментальна хімія Дж. Мілля.
51. Еволюційна теорія в психології (Г. Спенсер, Ч. Дарвін).
52. Натуралізм Ж.-Ж. Руссо.
53. Психологія чистого і практичного розуму у вченні І. Канта.
54. Становлення емпіричного напрямку у французькій психології XVIII ст.
55. Становлення німецької емпіричної психології у першій половині XIX ст.
56. Розвиток асоціативної психології у XIX ст.
57. Психологічні погляди І. Гербарта.

Змістовий модуль 2. Виокремлення психології в самостійну науку. Розвиток експериментальної психології в Європі в XIX – XX ст.

58. Інтроспективний напрямок у психології.
59. Зародження експериментальної психології в другій половині XIX ст.
60. Внесок В. Вундта та Г. Еббінгауза у розвиток експериментальної психології.
61. Розвиток психологічної думки у межах «психології свідомості».
62. Психологія як наука про безпосередній досвід В. Вундта.
63. Структурна психологія Е. Тітченера.
64. Ф. Brentano: психологія як вивчення інтенційних актів.
65. Внесок вюрцбургської школи у дослідження психології мислення.
66. Теорія «безобразного мислення».
67. Функціональна психологія, прагматизм та психологія свідомості В. Джемса.
68. Внесок В. Джемса у розвиток психології особистості.
69. Теорія емоцій Джемса-Ланге.
70. Медичний напрямок у психології кін. XIX ст.
71. Французька психіатрична школа (Ф. Месмер, Ж. Шарко, Дж. Брейд).

72. Відкриття у галузі анатомії та фізіології центральної нервової системи.
73. Типології Е. Кречмера, У. Шелдона.
74. Джерела психоаналізу.
75. Функціональна теорія Дж. Дьюї.
76. Теорія інстинктів В. Мак Доугалла.
77. Криза психології свідомості.
78. Природничо-наукова орієнтація в психології.
79. Розвиток експериментальної психології.
80. Психологія розвитку дитини П. Блонського.
81. Культурно-історична теорія Л. Виготського.
82. Діяльнісний підхід у психології.
83. Теорія установки Д. Узнадзе.
84. Психологія в системі людинознавства (Б. Ананьєв).
85. Психіка людини і світ (С. Рубінштейн).
86. Наукова школа Г. Костюка та її розвиток у сучасній українській психологічній науці.
87. Теорія вчинку В. Роменця.
88. Генетична психологія та проблеми психічного розвитку особистості С. Максименка.
89. Філософсько-психологічні погляди Ф. Ніцше.
90. Ірраціоналізм А. Шопенгауера, Е. Гартмана.
91. Інтуїтивізм А. Бергсона.
92. Патологічна теорія геніальності Ч. Ламброзо.
93. Проблема вибору в екзистенціальній філософії С. Кіркегора.
94. Розуміюча психологія В. Дільтея.
95. Основи психоаналізу.
96. Зародження біхевіоризму та гештальтпсихології.
97. Генетична психологія Ж. Піаже.
98. Психологія колективної свідомості Е. Дюркгейма.
99. Психологія колективних уявлень Л. Леві-Брюля.

Змістовий модуль 3. Сучасні напрями психології ХХ ст.

100. Охарактеризувати структуру особистості за З. Фройдом та охарактеризуйте основні рушійні сили психічного розвитку людини.
101. Теорія Фрейда як базова теорія етапів становлення людини.
102. Проаналізуйте стадії психосексуального розвитку за З. Фройдом. Типи характерів за фіксаційними ознаками певних фаз розвитку.
103. Типи характерів за фіксаційними ознаками певних фаз розвитку.
104. Проаналізувати значення захисних механізмів его за Фройдом, навести приклади захисних механізмів.
105. Его-психологія. Поняття про психічні захисти (витіснення, заміщення, проекція, проєктивна ідентифікація, раціоналізація, інтелектуалізація, моралізаторство, сублімація, креативність, гумор).
106. Теорія об'єктних стосунків. М. Кляйн, Л. Ференці, М. Л. Балінт – основоположники теорії про вплив на формування особистості досвіду стосунків з найближчими людьми.
107. Розкрити зміст поняття “опір”, “перенос”, “контрперенос” в психоаналізі.
108. Охарактеризувати види та прийоми роботи у психоаналізі.
109. І. Біон: концепція контейнера та змісту.
110. Розкрити сутність відчуття неповноцінності та компенсації в індивідуальній психології А.Адлера.
111. Роль стилю життя як найбільш динамічна особливість індивідуальної психології.
112. Розкрийте психологічні особливості дітей за порядком народження з точки зору А. Адлера.
113. Охарактеризувати прийоми та техніки роботи в індивідуальній психології.
114. Проаналізуйте структуру особистості за К. Юнгом.

115. Розкрийте зміст поняття “архетип”. Наведіть деякі найбільш важливі архетипи.
116. Наведіть особливості розвитку особистості за К. Юнгом.
117. Розкрийте особливості еґо-психології; порівняйте з психоаналізом.
118. Розкрийте психологічний зміст стадій психосоціального розвитку за Е. Еріксоном, їх основні характеристики.
119. Проаналізуйте екзистенційні потреби людини в концепції Е. Фромма.
120. Охарактеризуйте соціальні типи характеру та механізми втечи з точки зору Е. Фромма.
121. Розкрийте поняття “базальної тривоги” К. Хорні. Сутність невротичних потреб.
122. Типи орієнтацій людей за К. Хорні. Погляди на психологію жінки.
123. "Втеча від свободи" за Е. Фроммом.
124. Екзистенційні потреби за Е. Фроммом.
125. Соціальні типи характеру за Е. Фроммом.
126. Дайте загальну характеристику неопсихоаналізу, його специфіка, складові та представники.
127. Дайте загальну характеристику психодинамічного напрямку:
128. Проаналізуйте складові структури , динаміку особистості за Г. Салліваном. Охарактеризуйте погляди Г. Саллівана на роль терапевта.
129. Проаналізуйте специфіку характерологічного аналізу В. Райха, структуру особистості в його концепції.
130. Розкрийте концепцію рис особистості в поглядах Г.Олпорта. Типи індивідуальних диспозицій.
131. Дайте характеристику стадій розвитку пропріуму за Г. Олпортом.
132. Структурна теорія рис особистості за Р.Кеттелом. Категорії рис особистості.
133. Загальна характеристика факторного аналізу як способу вивчення структури особистості за Р. Кеттелом.
134. Основні типи особистості за Г. Айзенком.
135. Розкрийте погляди ортодоксальних біхевіористів на людину; роль класичного обумовлення.
136. Основні ідеї радикального біхевіоризму Д. Уотсона.
137. В чому полягає специфіка оперантного обумовлення. Розкрийте режими підкріплення за Б. Скіннером.
138. Проаналізуйте умови контролю поведінки через аверсивні стимули в поглядах Б. Скіннера.
139. Розкрити зміст основних положень соціально-когнитивного напрямку.
140. Научення через моделювання. Компоненти научіння через спостереження.
141. Дайте характеристику підкріплення через спостереження, особливості опосередкованого підкріплення.
142. Основна формула прогнозу поведінки, компоненти потреби за А. Бандурою.
143. Інтернальний, екстернальний локус контролю- психологічні особливості та метод вивчення. Місце поняття “локус контролю” в концепції А. Бандури.
144. Психологічні концепції. Концепція Ж. Піаже: стадії розвитку інтелекту.
145. Концепція Л. С. Виготського об теорія вищих психічних функцій.
146. Розкрийте екзистенційні джерела гуманістичної психології.
147. Проаналізуйте мотивацію як ієрархію потреб в поглядах А. Маслоу.
148. Дайте загальну характеристику поведінкового напрямку: джерела, формування та становлення, основні погляди.
149. Розкрийте поняття «актуалізація» та «сомоактуалізація» за А. Маслоу: можливості емпіричної перевірки.
150. Основні положення теорії К. Роджерса: точка зору на природу людини, феноменологічність, самість.
151. Основні положення клієнтцентованої терапії.
152. Основні положення екзистенційного напрямку: буття та не-буття, форми буття-в-світі, трансценденція.

153. Розкрити зміст поняття нормальної, невротичної та екзистенційної вини, тривоги..
154. Екзистенційна модель механізмів захисту.
155. Психодинамічні фактори за І. Яломом.
156. Зміст та місце понять “сенсу”, “сенсу життя”, “сенсу смерті”, “екзистенційного вакууму”, “ноогенний невроз”.
157. Проаналізувати логотерапію В. Франкла, основні методи практичної роботи в логотерапії.
158. Структуралізм. Функціоналізм. Розвиток гештальт-психології.
159. Основні положення гештальтпсихології: гештальт, межа контакту та контакт, види переривання контакту.
160. Розкрийте особливості основних технік гештальтпідходу.
161. Дайте характеристику его-станів за Е. Берном.
162. Охарактеризувати типи трансакцій: додаткових, перехресних, прихованих.
163. Проаналізуйте основні вихідні позиції та структурування часу за Е. Берном.
164. Розкрийте поняття “ігор”, сценарії та розвиток ігор як психотерапевтичний засіб в трансактному аналізі.
165. Охарактеризуйте основні поняття, принципи, прийоми та вправи психодрами.
166. Розкрити суть основних понять нейролінгвістичного програмування: тип репрезентативної системи, модальність, моделювання. Основні вправи НЛП.
167. Розкрити суть концептуальних положень позитивної психології- позитивне бачення людини, актуальні здібності, форми опрацювання конфліктів.
168. Загальна характеристика гуманістичного напрямку.
169. Дайте узагальнюючу характеристику психодинамічного, поведінкового та гуманістичних напрямків, їх порівняльну оцінку.
170. Інтегрованість та взаємопроникнення напрямків як ознака сучасного стану напрямків психології.

16. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ТА РОБІТ ДО ЗАЛІКУ

- надавати загальну характеристику основних історичних етапів розвитку психології як науки;
- проводити порівняльну характеристику психологічних напрямків ХХ ст.;
- складання таблиць, схем для наочного представлення теоретичного матеріалу;
- вирішення ситуаційних задач.

17. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

Протягом вивчення дисципліни всі види діяльності студента підлягають контролю, як поточному (на кожному занятті), так і підсумковому (під час контрольних заходів).

Початковий контроль знань студентів здійснюється під час проведення семінарських занять і включає в себе перевірку знань теоретичного та практичного матеріалу, який вивчався на попередніх курсах, що проводиться методом фронтального усного опитування, або написання контрольних робіт, для чого використовуються питання для контрольних робіт.

Поточний контроль знань студентів здійснюється під час проведення семінарських занять і включає перевірку знань теоретичного матеріалу та контроль оволодіння практичними навичками, які передбачені методичними розробками занять з відповідних тем. Перевірка знань студентів здійснюється за допомогою усного фронтального опитування, вирішування тестових завдань різного ступеня важкості, розв'язування типових та нетипових ситуаційних задач тощо.

Проміжний контроль знань студентів проводиться під час проведення підсумкових контрольних робіт під час останнього заняття змістового модуля.

Підсумковий контроль знань студентів здійснюється на останньому семінарському занятті після завершення модуля у формі заліку.

Залік виставляється на підставі суми оцінок поточної навчальної діяльності (у балах), яка передбачає рівень теоретичних знань відповідно до переліків, визначених програмою з історії психології та сучасних напрямів психології.

До заліку допускаються студенти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття та одержали на них позитивні оцінки («5», «4», «3»), а також при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Студенту, який з поважних чи без поважних причин мав пропуски навчальних занять, дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну.

Результати складання заліків оцінюються за двобальною шкалою: «зараховано», «не зараховано».

Студент отримує «зараховано», якщо виконав всі види робіт, передбачених робочою навчальною програмою з дисципліни, відвідав всі навчальні заняття – лекції, семінарські, визначені тематичним планом з історії психології та сучасних напрямів психології (при наявності пропусків – своєчасно їх відпрацював), набрав загальну кількість балів при вивченні навчальної дисципліни *не меншу, ніж 120*.

Студент отримує оцінку «не зараховано», якщо має невідпрацьовані пропуски навчальних занять (семінарських та лекцій) і кількість балів за поточний контроль менша, ніж мінімальна.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент під час вивчення дисципліни, становить 200.

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент під час вивчення дисципліни, становить 120.

18. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ

Під час оцінювання засвоєння кожної теми студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою та за 200-бальною шкалою з використанням прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання для відповідної навчальної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми.

Студент повинен отримати оцінку з кожної теми. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали залежно від кількості тем.

Вага кожної теми у межах одного модуля в балах має бути однаковою. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки. Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як арифметична сума балів за кожне заняття та за індивідуальну роботу. Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за поточну діяльність під час вивченні навчальної дисципліни, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем з додаванням балів за індивідуальне завдання здобувача, але не більше 200 балів.

Розподіл балів за поточну діяльність

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість семінарських занять	Конвертація у бали традиційних оцінок								Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання				
			5	4	3	2	5	4	3	2	
Модуль 1 90/3,0	3 (№№ 1-3)	10	19	16	12	0	10	0	0	0	120

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом укладання кількості балів, що відповідають оцінці «відмінно» на кожному занятті: **200=10 x 19+10 (ІСРС)**.

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом укладання кількості балів, що відповідають оцінці «задовільно» на кожному занятті: **120=10 x 12 (без ІСРС)**.

19. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

19.1. Базова

1. Губенко І. Я., Карнацька О. С., Шевченко О. Т. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та міжособового спілкування: підруч. для студ. мед. уч-щ, коледжів, акад. та ін-тів медсестринства. 2-е вид., перероб. і доп. Київ: Медицина, 2018. 312 с.
2. Данилюк І.В. Історія психології в Україні: Західні регіони (остання чверть ХІХ – перша половина ХХ століття): навч. посіб для студ. ВНЗ. Київ: «Либідь», 2002. 148 с.
3. Бондар С. В. Джерела формування та історія утворення предметної галузі української психології. Акад. пед. наук України, Ін-т психол. ім. Г. С. Костюка. Київ: Пед. думка. 2008. 224 с.
4. Любіна Л. А., Радчук В.М., Борисюк А.С. Психодіагностика. Навчальний посібник. Чернівці, БДМУ, 2018. 276 с.
5. Психологія. Тестові завдання: навч. посіб. для студ. ВМЗО України / А. С. Борисюк, Н. І. Зорій, М. П. Тимофієва, та ін.; М-во освіти та науки України, М-во охорони здоров'я України, ВДНЗ України "Буковин. держ. мед. ун-т". Чернівці: Технодрук, 2018. 103 с.

19.2. Допоміжна

1. Бандура А. Теорія соціального наочення. Санкт-Петербург, "Евразія", 2000. 320 с.
2. Бьюдженталь Д. Искусство психотерапевта. СПб.: Питер, 2001. 239 с.
3. Галустова О. В. История психологии в вопросах и ответах: учеб. пособ. М., 2006. 216 с.
4. Елисеєв О.П. Практикум по психологии личности. Санкт-Петербург, "Питер", 2001. 560 с.
5. Ильин Г. Л. История психологии: учебник для бакалавров. М.: Юрайт, 2013. 389 с.
6. История психологии в лицах. Персоналии. Под ред. Л.А. Карпенко. М.: ПЭР СЭ, 2005. 784 с.
7. История психологии. ХХ век. Под ред. П. Я. Гальперина, А. Н. Ждан. 5-е изд. Москва: Академический Проект, 2003; Екатеринбург: Деловая книга, 2003. 830 с.
8. Келли Д. Психология личности. Санкт-Петербург: "Речь", 2000. 252 с.
9. М'ясоїд П. А. Загальна психологія. Навчальний посібник. Вища школа, 2000.
10. Максименко С. Д., Соловієнко В. О. Загальна психологія. Навчальний посібник. К.: МАУП, 2000.
11. Марцинковская Т. Д. История психологии. 4-е изд. М.: Академия, 2004. 544 с.

12. Морозов А. В. История психологии. Учеб.пособ. для вузов. 2-е изд. М.: Академический Проект: Фонд «мир», 2005. 288 с.
13. Нейролингвистическое программирование. Психотерапевтическая энциклопедия. Под ред. Карвасарского. СПб.: Питер, 2002. С. 357.
14. Полякова И. Ю. История психология: учебно-методический комплекс. М.: РНАУМПиКП, 2007. 300 с.
15. Психология личности в трудах зарубежных психологов. Составитель А.Реан, Санкт-Петербург: «Питер», 2001. 320 с.
16. Ромусик Н. А. История психологии: персоналии, блок-схемы, тестовые задания: учеб.-метод. пособие. Мн.: БГПУ, 2004. 256 с.
17. Сонин В. А., Шлионский Л. М. Классики мировой психологии: биографический энциклопедический словарь. СПб.: Речь, 2001. 288 с.
18. Степанов С. С. Психология в лицах. М.: ЭКСМО-Пресс, 2001. 384 с.
19. Фрейд З. “Я” и “ОНО”. URL: https://librebook.me/_ia__i__ono_
20. Фрейд З. Введение в психоанализ: лекции. URL: <http://lib.ru/PSIHO/FREUD/lekcii.txt>
21. Швацкий А. Ю. История психологии: учеб. пособие. 2-е изд. М.: ФЛИНТА, 2013. 321 с.
22. Шульц Д.П., Шульц С.Э. История современной психологии. Пер. с англ. А.В. Говорунов, В.И. Кузин, Л.Л. Царук. Под ред. А.Д. Наследова. СПб.: Изд-во «Евразия», 2002. 532с
23. Юнг К. Архетип как символ. URL: <https://www.litmir.me/br/?b=104497>
24. Юнг К. Работы по психиатрии. Психогенез умственных расстройств. СПб.: Академический проект, 2000. 304 с.
25. Ялом И. Когда Ницше плакал. М.: ЭКСМО-ПРЕСС, 2001. 420 с.

19.3. Інформаційні ресурси

1. <http://moodle.bsmu.edu.ua>
2. <https://sites.google.com/a/bsmu.edu.ua/pssoc/>
3. Адлер А. Практика и теория индивидуальной психологии. М., 1995. URL: <http://www.klex.ru/713>
4. Ялом И. Экзистенциальная психотерапия. М.: Класс, 1999. 576 с. URL: <http://www.psylib.org.ua/books/yalom01/index.htm>

19. УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

Любіна Любов Анатоліївна – старший викладач кафедри психології та філософії, кандидат психологічних наук.